

## СТАНОВИЩЕ

### ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ ПО ДОКТОРСКА ПРОГРАМА „ФИНАНСИ, ПАРИЧНО ОБРЪЩЕНИЕ, КРЕДИТ И ЗАСТРАХОВКА (ФИНАНСИ)“ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

Изготвил становището: *доц. д-р Гертана Илиева Михайлова-Борисова*

Автор на дисертационния труд: *Мария Здравкова Янева*

Тема на дисертационния труд: *Криптовалутни-пазарни тенденции и  
регулаторни предизвикателства*

Научен ръководител: *проф. д-р Теодора Димитрова*

Основание за представяне на становище: *участие в научно жури по защита  
на дисертационен труд съгласно Заповед № 1086/4 декември 2020 г. на Ректора на  
СА „Д. А. Ценов“*

#### I. Обща информация за докторанта:

Докторантката се е обучавала в редовна форма на обучение по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ към катедра „Финанси и кредит“, факултет „Финанси“ на Стопанска Академия „Д. А. Ценов“ в периода 2017-2020 г.

#### II. Общо представяне на дисертационния труд:

Дисертационният труд е с общ обем от 258 страници, от които същинската част е 206 страници. Той съдържа увод, изложение с три глави, заключение и приложения. Докторантката е използвала множество информационни източници - 198, от които 165 на английски език и 33 на български и руски език. Прави впечатление внушителния брой източници, с които борави изследователят. Използвани са 6 таблици и 13 фигури.

Дисертационният труд е на актуална тема, разглеждаща криптовалутите като един нов финансов инструмент, използван за разплащания и търговия между различните икономически агенти в световен мащаб в условията на децентрализирана виртуална среда. **Обект** на дисертационния труд са криптовалутите като нов финансов инструмент, а **предмет** на труда са механизмите за приложението им и регулаторните предизвикателства при използването на дигиталните пари като алтернатива на фиатните пари.

В дисертационния труд се защитава тезата, че: „Възникването и развитието на криптовалутите се обосновава от осъзнатата обществена потребност за дигитализация на паричната система и минимизиране ролята на финансовите посредници, респективно

плащанията по извършваните от тях транзакционни услуги. Като иновативен финансов инструмент криптовалутите поставят предизвикателства пред развитието на паричния пазар, обществените нагласи на икономическите субекти и институционалното регулиране на финансовите процеси, свързани с тях“. Зададената цел на дисертационния труд е да се изследва ролята на криптовалутите в съвременния свят и перспективите за тяхното развитие и използване. Докторантката си поставя 5 задачи, за да реализира поставената цел.

В първа глава са разгледани теориите за възникването на парите, както и еволюцията на валутите. Подробно са представени характеристиките на криптовалутите и същността на най-използваните криптовалути – биткойн, етериум, рипъл. Във втора глава е анализирана приложимостта на криптовалутите в световен мащаб. Представени и анализирани са резултатите от проведена анкета от автора за нагласите на студенти и работещи относно криптовалутите. Направен е и корелационен анализ между определени параметри, включени в анкетата. В последната глава е представено регулирането на криптовалутите на световно ниво като много детайлно е проучена практиката на различни страни в света и е направена групировка на страните спрямо географския признак. Анализирана е и политиката и позицията на централните банки относно криптовалутите.

В заключението докторантката обобщава основните изводи, до които е достигнала.

### **III. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.**

Дисертационният труд има е разработен в подходящ обем за този род научни изследвания. Трите глави на дисертационния труд са логически обвързани и е постигната добра балансираност на изследването. Прави впечатление плавния преход между отделните части. Актуалността на труда е безспорна, предвид на бурното развитие на информационните средства и възникването на нови финансови инструменти, такива като криптовалутите, които привличат интереса на икономическите агенти. Съществуващите рискове при тях изисква по-детайлното им познаване и очертаване на тенденциите при тяхното приложение.

Използваният в дисертационния труд стил, както и научният инструментариум са подходящи и добре подбрани за целите на реализирането на поставените от докторантката задачи.

Авторефератът е с обем 40 страници. Той отразява точно и адекватно съдържанието на дисертационния труд. Докторантката посочва и бъдещите насоки за работа по темата на дисертационния труд.



Справката на публикациите показва, че докторантката има множество публикации, които превишават няколко пъти националните минимални по Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав на Република България. Тя има публикувани 1 глава в монографичен труд и 12 научни доклада.

#### **IV. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.**

Докторантката посочва 4 научни и научно-приложни приноса. Като по-значими приноси могат да се посочат тези, свързани с представянето на авторската дефиниция за криптовалути като финансов инструмент, както и очертаването на тенденциите и перспективите за развитие на криптовалути, въз основа на анализ на нормативното регулиране и позицията на централните банки в световен мащаб. Прави впечатление задълбоченото проучване на практиката в множество страни в различни географски райони. Значим принос е и този, свързан с реализирането на авторско анкетно проучване сред голям брой респонденти за целите на изучаването на нагласите на обществото относно криптовалути.

#### **V. Критични бележки и въпроси по дисертационния труд.**

Представеният дисертационен труд е едно завършено изследване, което е последователно, балансирано и логически обвързано. Много добро впечатление правят обобщенията след всяка точка и след всяка глава в дисертационния труд, както и авторската позиция по изследваните проблеми.

Към докторантката бих могла да отправя забележки, свързани с това, че при някои от таблиците в труда не са представени източниците на информация. На някои места трудът се нуждае от граматическа редакция. Следва да се отбележи, че тези бележки не омаловажават качествата на дисертационния труд. Докторантката много добре познава изследваната тематика и умело си служи с терминологията.

Към докторантката може да се отправи следния въпрос: Как пандемията, свързана с COVID-19, ще промени използването на криптовалути и какви ще са предизвикателствата пред валутите?

#### **VI. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.**

Дисертационният труд на тема „Криптовалутни-пазарни тенденции и регулаторни предизвикателства“ представлява едно завършено и качествено изследване, което съдържа редица научни и научно-приложни приноси. Поради тази причина считам, че докторантката Мария Здравкова Янева заслужава да ѝ бъде присъдена образователната

и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

Дата: 15 януари 2020 г.

Изготвил становището: .....  
(доц. д-р Гергана Михайлова-Борисова)